

Rehabilitacja Kompleksowa

szansą na powrót
sprawności
i zdolności do pracy

Dlaczego Ośrodki dla osób z zaburzeniami psychicznymi?

W ramach projektu „**Wypracowanie i pilotażowe wdrożenie modelu kompleksowej rehabilitacji umożliwiającej podjęcie lub powrót do pracy**” od września 2019 roku działały 4 Ośrodki Rehabilitacji Kompleksowej:

- **ORK Wągrowiec**, Ośrodek Rehabilitacyjno-Wypoczynkowy WIELSPIN (woj. wielkopolskie)
- **ORK Grębiszew**, Centrum Rehabilitacji „Obok Lasu” (woj. mazowieckie)
- **ORK Ustroń**
- **ORK Nałęczów**, Sanatorium Uzdrowiskowe ZNP (woj. lubelskie)

W trakcie realizacji usług zidentyfikowano potrzebę utworzenia specjalistycznych Ośrodków adresowanych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, z uwagi na:

„nienajlepsze efekty rehabilitacji u osób z zaburzeniami psychicznymi”

Co doprowadziło do powstania Ośrodków dla osób z zaburzeniami psychicznymi?

W trakcie realizacji pilotażu (okres pandemii CoViD-19), zauważono:

- **Niedostosowanie zakresu usług rehabilitacji kompleksowej do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi w już działających ORK** – zostało to m.in. potwierdzone niepowodzeniami w pierwszych miesiącach realizacji usług rehabilitacji kompleksowej w ORK w odniesieniu do osób z zaburzeniami psychicznymi.
- **Rosnące zapotrzebowanie** - bardzo duże zainteresowanie projektem osób cierpiących na zaburzenia i choroby psychiczne - początkowo osoby z problemami psychicznymi dzwoniące na infolinię projektu stanowiły ok. 30 % dzwoniących, a w okresie COVID -19 ilość wzrosła do 50 %.
- **Brak adekwatnej oferty na rynku dla osób z ZP** – osoby z zaburzeniami psychicznymi, pomimo ustabilizowanego stanu zdrowia, dalej pozostają bez pracy i potrzebują pomocy aby powrócić na rynek pracy i utrzymać się na nim.

Co doprowadziło do powstania Ośrodków dla osób z zaburzeniami psychicznymi?

ZLA wg ZUS (2022)

1. Choroby układu kostno - stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej - 16,4 % (39,1 mln dni nieobecności)
2. Ciąża, poród i połóg - 15,7 % (37,5 mln dni nieobecności)
3. Choroby układu oddechowego - 14,2 % (34 mln dni nieobecności)
4. Urazy, zatrucie i inne skutki działania czynników zewnętrznych 13,3 % (31,7 mln dni nieobecności)
5. Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania - 10 % (23,8 mln dni nieobecności)

Co doprowadziło do powstania Ośrodków dla osób z zaburzeniami psychicznymi?

ZLA wg ZUS (2022)

1. **Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej** - 16,4 % (39,1 mln dni nieobecności)
2. Ciąża, poród i połóg - 15,7 % (37,5 mln dni nieobecności)
3. Choroby układu oddechowego - 14,2 % (34 mln dni nieobecności)
4. **Urazy, zatrucie i inne skutki działania czynników zewnętrznych** - 13,3 % (31,7 mln dni nieobecności)
5. Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania - 10 % (23,8 mln dni nieobecności)

Co doprowadziło do powstania Ośrodków dla osób z zaburzeniami psychicznymi?

ZLA wg ZUS (2022)

- 1. Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej - 16,4 % (39,1 mln dni nieobecności)**
2. Ciąża, poród i połóg - 15,7 % (37,5 mln dni nieobecności)
3. Choroby układu oddechowego - 14,2 % (34 mln dni nieobecności)
- 4. Urazy, zatrucie i inne skutki działania czynników zewnętrznych - 13,3 % (31,7 mln dni nieobecności)**
- 5. Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania - 10 % (23,8 mln dni nieobecności)**

Dlaczego nazwa „Ośrodki dla osób z zaburzeniami psychicznymi”?

„po kryzysie psychicznym”

Zaburzenia Psychiczne

Program przekwalifikowania zawodowego

Dla kogo ten program?

➤ Dla osób z zaburzeniami psychicznymi (ZP), które:

- 1.wskutek powstania lub nasilenia choroby w różnych okresach życia straciły zdolność do pracy w dotychczasowym zawodzie,
- 2.nigdy nie funkcjonowały na rynku pracy i nie mają jeszcze kwalifikacji zawodowych.

Jakie cele?

➤ Zapewnienie możliwości:

- 1.przekwalifikowania zawodowego
- 2.uzyskania kwalifikacji zawodowych

Kryteria kwalifikacji do rehabilitacji kompleksowej w wariancie ZP

- naruszenie sprawności organizmu w stopniu, który **ogranicza lub uniemożliwia zdolność do pracy w dotychczasowym zawodzie**, ale jednocześnie pozwala **na uczestniczenie w rehabilitacji**;
- **pozytywne rokowanie** w zakresie utrzymania i utrwalania remisji dotychczasowych zaburzeń z zakresu zdrowia psychicznego;
- **pozytywne rokowanie** w zakresie przywrócenia do aktywności zawodowej i uzyskania poprawy funkcjonowania w rodzinie i społeczeństwie;
- **motywacja** osoby z ZP aktualnie niezdolnej do pracy, do pełnego uczestnictwa w życiu zawodowym i społecznym;
- **aktywny udział** samego zainteresowanego od samego początku procesu RK (wyraz samostanowienia osoby z ZP potrzebnego do osiągnięcia pozytywnego celu rehabilitacji – 2 tygodnie okresu próbnego).

Grupy zaburzeń
zgodnie
z klasyfikacją
ICD-10
zaplanowane do
objęcia
wsparciem
w ORKZP

Kategorie zaburzeń	Kod ICD-10
Schizofrenia	F20
Zaburzenie typu schizofrenii	F21
Ostre i przemijające zaburzenia psychotyczne	F23
Indukowane zaburzenia urojeniowe	F24
Zaburzenia schizoafektywne	F25
Inne nieorganiczne zaburzenia psychotyczne	F28
Nieokreślona psychoza nieorganiczna	F29
Epizod maniakalny	F30
Zaburzenia afektywne dwubiegunowe	F31
Epizod depresyjny	F32
Zaburzenia depresyjne nawracające	F33
Inne zaburzenia nastroju	F38
Inne zaburzenia lękowe	F41
Reakcja na ciężki stres i zaburzenia adaptacyjne	F43
Zaburzenia występujące pod postacią somatyczną	F45
Inne zaburzenia nerwicowe	F48
Zaburzenia odżywiania	F50
Nieorganiczne zaburzenia snu	F51
Czynniki psychologiczne i behawioralne związane z zaburzeniami lub chorobami klasyfikowanymi w innych rozdziałach	F54
Zaburzenia osobowości i zachowania dorosłych	F60 – F69
Zaburzenia osobowości mieszane i inne	F61
Trwałe zmiany osobowości nie wynikające z uszkodzenia ani choroby mózgu	F62
Specyficzne zaburzenia mowy i języka	F80
Specyficzne zaburzenia rozwoju umiejętności szkolnych	F81
Specyficzne zaburzenia funkcji motorycznych	F82
Zaburzenia emocjonalne rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie	F93
Zaburzenia funkcjonowania społecznego rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie	F94
Tiki	F95
Zaburzenia psychiczne bliżej nieokreślone	F99

**Grupy zaburzeń
zgodnie
z klasyfikacją
ICD-10 do
objęcia
wsparcia
w ORKZ – wersja
ekspertka po
pilotażu**

KATEGORIE ZABURZEŃ	Kod ICD-10
Zaburzenia psychiczne organiczne, włącznie z zespołami objawowymi	F00–F09
Zaburzenia psychiczne i zachowania spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych	F10-F19
Schizofrenia, zaburzenia schizotypowe i urojeniowe	F20–F29
Zaburzenia nastroju [afektywne]	F30–F39
Zaburzenia nerwicowe, związane ze stresem i pod postacią somatyczną	F40–F48
Zespoły behawioralne związane z zaburzeniami fizjologicznymi i czynnikami fizycznymi	F50-F59
Specyficzne zaburzenia osobowości	F60
Zaburzenia osobowości i zachowania dorosłych	F61–F69
Upośledzenie umysłowe	F70-F79
Zaburzenia rozwoju psychologicznego	F80-F89
Zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie i w wieku młodzieńczym	F90-F98
Nieokreślone zaburzenia psychiczne	F99

**Grupy zaburzeń
zgodnie
z klasyfikacją
ICD-10 do
objęcia
wsparcia
w ORKZ – wersja
ekspertka po
pilotażu**

KATEGORIE ZABURZEŃ	Kod ICD-10
Zaburzenia psychiczne i zachowania spowodowane użyciem substancji psychoaktywnych	F10-F19
Schizofrenia, zaburzenia schizotypowe i urojeniowe	F20-F29
Zaburzenia nastroju [afektywne]	F30-F39
Zaburzenia nerwicowe, związane ze stresem i pod postacią somatyczną	F40-F48
Specyficzne zaburzenia osobowości	F60
Nieokreślone zaburzenia psychiczne	F99

**Grupy zaburzeń
zgodnie
z klasyfikacją
ICD-10 do
objęcia
wsparcia
w ORKZ – wersja
ekspertka po
pilotażu**

KATEGORIE ZABURZEŃ	Kod ICD-10
Zaburzenia psychiczne i zachowania spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych	F10-F19
Schizofrenia, zaburzenia schizotypowe i urojeniowe	F20–F29
Zaburzenia nastroju [afektywne]	F30–F39
Zaburzenia nerwicowe, związane ze stresem i pod postacią somatyczną	F40–F48
Specyficzne zaburzenia osobowości	F60
Nieokreślone zaburzenia psychiczne	F99

Warunki udziału w ORKZP

Pozytywne ORZECZENIE O POTRZEBIE REHABILITACJI KOMPLEKSOWEJ

wydane po osobistym badaniu przez komisję złożoną z lekarza specjalisty psychiatrii oraz psychologa klinicznego

Stabilny stan zdrowia –

przedstawienie dokumentacji potwierdzającej proces leczenia (ambulatorium / szpital) oraz opinii lekarzy prowadzących

Motywacja – wewnętrzna potrzeba zmiany w życiu w celu pełnego uczestnictwa w życiu zawodowym i społecznym

Realność celów - dostosowanie i akceptacja swoich możliwości do oczekiwań

Poziom intelektualny – możliwości poznawcze pozwalające na przyswojenie materiału szkoleniowego

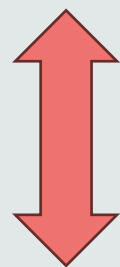
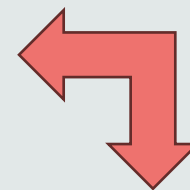
Rehabilitacja kompleksowa w ORKZP

realizowana równoległe w trzech modułach:

Moduł medyczny:

Poprawa funkcjonowania psychofizycznego -
rehabilitacja psychiatryczno – psychologiczna.

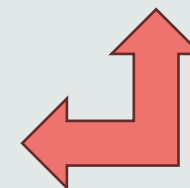
Moduł psychospołeczny:

przywrócenie i utrzymanie motywacji do
pracy i do życia społecznego.

Moduł zawodowy:

uzyskanie nowego zawodu, umożliwiającego
trwałe zatrudnienie, dostosowanego do
potrzeb i możliwości uczestnika.

Rehabilitacja kompleksowa

– 3 moduły realizowane równolegle

Moduł zawodowy

- doradztwo zawodowe:
 - indywidualne sesje z doradcą zawodowym
 - warsztaty wsparcia w wejściu oraz funkcjonowaniu na rynku pracy
- wyrównywanie deficytów w obszarze edukacyjnym
- szkolenia komputerowe
- szkolenia zawodowe
- pośrednictwo pracy

Moduł psychospołeczny

- spotkania indywidualne
- warsztaty psychoedukacyjne
- warsztaty z członkami rodzin/ bliskimi
- spotkania z pracodawcami
- działania integracyjne dla uczestników
- terapia zajęciowa

Moduł medyczny

- stała opieka lekarza – specjalisty psychiatrii (oraz lekarza rehabilitacji dla tego wymagających)
- terapia zajęciowa
- edukacja prozdrowotna,
- rehabilitacja ruchowa (wg potrzeb)

Rehabilitacja kompleksowa

– 3 moduły realizowane równolegle

Moduł zawodowy

- doradztwo zawodowe:
 - indywidualne sesje z doradcą zawodowym
 - warsztaty wsparcia w wejściu oraz funkcjonowaniu na rynku pracy
- wyrównywanie deficytów w obszarze edukacyjnym
- szkolenia komputerowe
- szkolenia zawodowe
- pośrednictwo pracy

Moduł psychospołeczny

- spotkania indywidualne
- warsztaty psychoedukacyjne
- warsztaty z członkami rodzin/ bliskimi
- spotkania z pracodawcami
- działania integracyjne dla uczestników
- terapia zajęciowa

Moduł medyczny

- stała opieka lekarza – specjalisty psychiatrii (oraz lekarza rehabilitacji dla tego wymagających)
- terapia zajęciowa
- edukacja prozdrowotna,
- rehabilitacja ruchowa (wg potrzeb)

Schemat procesu w module psychospołecznym

Ocena początkowa
Przygotowanie Indywidualnego Programu Rehabilitacji (IPR)
Realizacja IPR – moduł psychospołeczny – oddziaływanie skierowane do Uczestnika
Realizacja IPR – moduł psychospołeczny – oddziaływanie skierowane do otoczenia Uczestnika
Okresowa ocena prowadzonych działań – modyfikacja IPR – oddziaływanie
Ocena końcowa
Archiwizacja dokumentacji Zakończenie procesu

Rehabilitacja kompleksowa ORKZP – zespół rehabilitacyjny

Lekarz specjalista psychiatrii – kierownik zespołu rehabilitacyjnego

Moduł zawodowy:

- doradca zawodowy,
- pośrednik pracy,
- trenerzy,
- szkoleniowcy,

Moduł medyczny:

- lekarz psychiatra
- lekarz - specjalista rehabilitacji
- fizjoterapeuta
- terapeuta zajęciowy
- Pielęgniarka / ratownik medyczny

Moduł psychospołeczny:

- psycholog kliniczny
- psychoterapeuci
- psycholodzy
- terapeuci zajęciowi

ORKZP – kluczowe wyzwania

Utrzymanie stabilnego stanu zdrowia

- zabezpieczenie dobrostanu psychofizycznego
- zapobieganie nawrotom
- wytrobienie nawyku dbałości o swoje zdrowie

ORKZP – kluczowe wyzwania

Motywacja

□ podtrzymanie wewnętrznej potrzeby dokonywania zmian

□ wzbudzanie nowych potrzeb i celów w zakresie sfer:

❖ *społecznej*

❖ *zawodowej*

❖ *rodzinnej*

❖ *poznawczej*

ORKZP – kluczowe wyzwania

Urealnianie celów

- praca nad akceptacją obecnych deficytów
- modulowanie nierealnych celów uczestników

ORKZP – kluczowe wyzwania

Uzależnienia

- ❑ praca z osobami ze zidentyfikowanym uzależnieniem w celu motywacji do dalszego utrzymywania abstynencji
- ❑ praca z wszystkimi uczestnikami RKZP w celu edukacji i motywacji do niesięgania po substancje w trakcie swojego życia

ORKZP – kluczowe wyzwania

Dostosowanie szkoleń do możliwości poznawczych

Indywidualne podejście do uczestnika – IPR

Wskaźniki osiągnięcia celów projektu

- Utrzymanie/wzrost motywacji do podjęcia pracy oraz do podejmowania aktywności w różnych obszarach własnego życia
- Akceptacja własnego stanu funkcjonalnego
- Podjęcie zatrudnienia
- Poczucie własnej wartości oraz realizacja założonych celów

Rola psychologa eksperta w projekcie

- Monitorowanie pracy ośrodków
- Wspieranie uczestników programu w ośrodkach
- Praca szkoleniowa z personelem ośrodków
- Wspieranie personelu ośrodków – szczególnie w kontekście wypalenia zawodowego

Dziękujemy za uwagę!

Zapraszamy do dyskusji.

Marta Odyniec
martaodyniec@gmail.com

Jacek Koprowicz
jacek.koprowicz@cskmswia.gov.pl